

Oponentský posudek

Karolína Němcová: Duchovní vedení v životě sv. Terezie z Avily. Katedra fundamentální a dogmatické teologie KTF UK, 2017.

Práce v první kapitole stručně otevírá některé otázky z oblasti duchovního doprovázení, jmenovitě např. vztah pojmů „duchovní vedení“ a „duchovní doprovázení“. V druhé kapitole stručně představuje životopis sv. Terezie a v třetí kapitole popisuje, jak v různých obdobích a ve vztahu k různým zpovědníkům sama Terezie popisuje své zkušenosti osoby duchovně vedené. Čtvrtá kapitola, zřejmě nejzajímavější, dává nahlédnout do spisů sv. Terezie a z jejich citací sestavuje soubor rad pro duchovně doprovázející i doprovázené.

Formální stránka

Práce rozsahem odpovídá předepsanému rozpětí. Je chvályhodné, že autorka používá cizojazyčnou literaturu. Poznámkový aparát je na první pohled korektní, ovšem tečky na konci poznámek chybí tak často, že nezbývá než toto lajdáctví přísně pokárat. Také zkracování bibliografických údajů neprobíhá podle fakultního úzu a celý aparát tím ztrácí na přehlednosti. Citace časopiseckých článků je ovšem katastrofa: jsou formálně chybné a navíc diplomantka v tomto ohledu vykazuje mimořádnou tvořivost. Namátkou v pozn. 111 na str. 33 není uveden autor článku, v pozn. 112 na téže straně je použit cizí úzus, v pozn. 174 na str. 46 je zaměněn rok vydání za ročník a zcela konsekvantně je opomíjen rozsah stran toho kterého článku. Také použití kurzívy v citacích je nekonzistentní (pozn. 132 a 134 na str. 36 a pozn. 152 na str. 40).

Na některých stránkách se vlivem velkých mezer mezi odstavci a vypnutého dělení slov zdá být přespříliš volného místa, ale jinak je grafická úprava uspokojivá s výjimkou nestejného a tudíž matoucího odsazení začátku odstavců s citacemi na str. 48/49 a jinde. V textu se také průběžně objevuje kurzíva, ale způsob jejího použití kolísá, takže nenapomáhá větší srozumitelnosti výpovědi. U citací není uvedeno, zda je kurzíva již v originále nebo doplněna pisatelkou.

Na str. 17 je hrubka prozrazující neznalost vyjmenovaných slov, což je alarmující stejně jako neumělé skloňování slova „kněz“ na str. 23 („knězi“ místo „kněžími“). Překlepy a gramatické chyby jsou běžným jevem: viz str. 34, 36, 37 (Avarez/*Alvarez*, provinciálem, ji místo jí); na str. 58 zase „o její nevinně“ místo „nevině“.

Také se dosti často objevují syntakticky nesmyslné či nejasné věty, takže např. na str. 23 to vypadá, že inkvizice neuměla používat latinskou literaturu. Na téže straně je zmínka o prohlášení sv. Terezie učitelkou církve, ale odkazuje se jen na referenci v anglickém životopisu. Lepší by bylo citovat AAS 1970, roč. 62, č. 8, str. 590–596.

Na str. 59 a pak v pozn. 219 na str. 60 je věta o moci a službě citována zavádějícím způsobem. Jde-li doopravdy o výrok papeže Františka, je nutno citovat přímo z jeho spisů, v opačném případě je nezbytné jasně vyznačit, že jde jen o nadpis kapitoly v knize Chrise Lowneyho!

Na str. 25 je porušená souvislost mezi větami, na str. 46 a jinde věta začíná „Neboť“.

V pozn. 26 na str. 17 a pak znovu v pozn. 205 na str. 55 je citováno dílo Wunibalda Müllera, které ale chybí v seznamu literatury. Tam naopak zaujme dílo „Terapia duchowa“ Wilfrida Stinissena, kterému je jako spoluautorka přiřazena „PRZEŁ. JUSTYNA IWASZKIEWICZ“ (sic!).

Na str. 23 jsou v textu španělské názvy děl sv. Terezie a v poznámce je uveden český překlad – to by mělo být správně obráceně.

Za všechny stylistické prohřešky uveďme ze str. 11 formulaci „člověk může mít dojem, že...“, která se v práci, jež aspiruje na vědeckou, prostě nesmí objevit. Na téže straně (resp. 10–11) je uveden citát sv. Jana Pavla II., kde se mluví o duchovní formaci. Autorka pak dovozuje, že tato formace se má dít i prostřednictvím duchovního vedení, ale to v citaci nikde nestojí, proto by se věta měla přeformulovat tak, aby bylo jasné, že jde o tvrzení diplomantky, nikoli o výrok papežského magisteria.

Naprostý nesmysl se nachází v závěru práce: „A ačkoliv může být člověk v dnešní době svazován svou svobodou a může se bát vložit svůj život do rukou druhého, v životě světice vidíme tuto cestu jako *par excellence*.“ (str. 64–65, kurzíva v originále). Tuto větu je třeba opravit tak, aby bylo srozumitelné, co chtěla autorka říci.

Poslední výtka směřuje k citacím z díla sv. Terezie, které nelze ověřit, protože autorka používá dosud nevydaný pracovní překlad. To by šlo uznat, pokud by zdůvodnila, proč mu chce dát přednost před jinými veřejně dostupnými českými verzemi, ale to se nikde v práci netematizuje.

Formální stránka práce je tedy v souhrnu tristní a to tím spíš, že diplomantce zjevně nelze upřít snahu o odvedení dobré práce.

Obsahová stránka

Práce postupuje celkem logickým způsobem, má určitou informační hodnotu, témata jednotlivých kapitol jsou zpracována popisně, místy ovšem až rozvláčně. Na str. 44 je určitá nelogičnost: je tam uvedeno, že Francisco Suarez byl jedním ze zpovědníků sv. Terezie. Je-li tomu tak, proč se o něm jinak v práci mlčí?

Práce si vytyčuje poměrně neskrovný cíl, totiž zjistit, „jak tato naše světice vnímala duchovní vedení“ (str. 7). Toto zadání je trochu paradoxně upřesněno až v závěru: „zjistit, [...] jaké byly parametry, výběr a prožívání vztahu mezi svatou Terezií a du-

chovním vůdcem“ (str. 64). Jsou vyzdviženy dva zásadní „parametry“: jednak bezpodmínečná poslušnost vedené osoby vůči duchovnímu vůdci a jednak doporučení sv. Terezie konzultovat více zpovědníků – duchovních vůdců. Oba tyto postoje diplomantka hodnotí jako pro dnešní dobu problematické. Jediné pozitivum shledává v charakteristikách či kritériích pro výběr duchovního vůdce, které sv. Terezie formuluje. Jsou to: zkušenost, dobrý úsudek a vzdělanost. Práce bohužel končí dvěma stranami velmi obecných floskulí, např. „abychom se opravdu snažili nacházet duchovní doprovázení“ (str. 68). Bez komentáře uvedme ještě poslední naprosto nejasnou formulaci: „Mezi své dva hlavní objevy této práce považuji obrovskou důležitost, kterou pro světici měli duchovní vůdcové, a pochopení poslušnosti, která s touto důležitostí značně souvisí“ (str. 66).

Závěr

Přínosem práce je vystižení určitých kritérií pro výběr duchovního vůdce, jak je ze své praxe formulovala sv. Terezie a jak by mohly být užitečné i dnes. Bohužel jde o kritéria dosti obecná a to jediné z nich, které by v teologické práci mohlo být nejvíce rozvinuto, totiž vzdělanost – přesněji teologické vzdělání – bohužel zůstalo zcela nepovšimnuto. I tak může mít práce určitou hodnotu, ovšem formální a stylistické prohřešky svým množstvím i závažností překračují jakoukoli únosnou mez.

Práci lze doporučit k obhajobě až po nápravě uvedených nedostatků a důsledné opravě formálních i pravopisných chyb.

V Praze, dne 25. srpna 2017

Dr. Ondřej Salvét